

Fiskeridirektoratet
Postboks 185
5804 Bergen

Deres referanse: 23/5184

Lovund, 23. mai 2023

Forslag til utredningsprogram for havbruk til havs - Hørings svar

Utror AS («**Utror**») viser til høringsbrev og forslag til utredningsprogram for havbruk til havs av 12. april 2023. I det følgende presenteres våre innspill til det foreslåtte programmet.

Utror er et lokaleid selskap tuftet på 50 års erfaring fra kystnært havbruk på Helgeland. Selskapets ambisjon er å ta en ledende rolle i utviklingen av neste generasjons havbruksnæring til havs, og bli en ledende operatør av havbruksinstallasjoner på norsk sokkel. Vi ønsker å bidra til at Nordland blir en eksempelregion for hvordan små og større oppdrettere kystnært, havbruk til havs-aktører, og andre næringsaktører, kan samarbeide om bærekraftig forvaltning og ressursutnyttelse i åpent hav.

Høringen av foreslått utredningsprogram for havbruk til havs representerer en viktig milepæl i den pågående myndighetsprosessen med å legge til rette for havbruksaktivitet i åpent hav. Utror ønsker å berømme Fiskeridirektoratet for utarbeidelsen av et grundig forslag til utredningsprogram som tydelig setter rammene for en overordnet konsekvensvurdering, og som samtidig hensyntar både omfanget og kompleksiteten i realiseringen av havbruk til havs i industrielt omfang over de kommende tiårene.

På overordnet nivå mener Utror at programmet på en god måte dekker omfanget og aspektene som vi anser mest relevante for en overordnet konsekvensvurdering. Programmet viser en bred og omfattende tilnærming til de mange og komplekse aspektene ved havbruk til havs. Det setter fokus på viktige områder som miljøkonsekvenser, fiskehelse og -velferd, andre næringsinteresser, HMS for arbeidstakere, samfunnsmessige virkninger mm. Dette er alle sentrale punkter som vi i Utror er opptatt av å håndtere på en forsvarlig og bærekraftig måte, og som sammen med næringsaktørers prosjektspesifikke konsekvensutredning vil danne et godt grunnlag for realisering av havbruk til havs innenfor de foreslåtte havområdene i fremtiden.

Å legge til rette for havbruksvirksomhet i områder som tidligere ikke har vært benyttet til havbruksformål, gir myndigheter og næring store muligheter for å skape gode driftsforhold og rasjonell lokalitetsstruktur. Utviklingen bør skje på en planmessig og strukturert måte som bidrar til å ivareta biosikkerhetshensyn, og derunder forebygger og kontrollerer introduksjon av smitte. Områder som prioriteres til havbruk til havs, må være store nok til å ivareta biosikkerheten mellom produksjonsenhetene, og muliggjør produksjon av matfisk i industriell skala innenfor områdets bæreevne. Den overordnede konsekvensvurderingen bør derfor bidra til at myndighetene kan etablere en overordnet langsiktig plan for relativ plassering mellom utlysningsområder. En slik plan bør selvsagt revideres og hensynta bl.a. ny kunnskap, utvikling av ny teknologi og operasjonell erfaring. I forlengelsen av dette utgangspunktet ønsker Utror å foreslå noen justeringer som vi mener vil ytterligere forsterke den overordnede konsekvensvurderingens relevans og anvendelighet over tid:

1. **Presisere og ytterligere tydeliggjøre formål og overordnede rammer:** Kapittel 2 av forslaget til utredningsprogram inneholder overordnede føringer og regelverk som har betydning for arbeidet med gjennomføringen av offentlig overordnet og prosjektspesifikk konsekvensvurdering. Vi i Utror opplever dette kapitlet som noe uklart, og mulig gjenstand for misforståelse med hensyn til omfang av den overordnede konsekvensvurderingen sett opp mot hva som naturlig hører inn under en

næringsaktørs prosjektspesifikke konsekvensvurdering. Følgelig vil vi anse det som fordelaktig om programmet presiserer og tydeliggjør de overordnede føringene/avgrensningene for de respektive underkapitlene (kapittel 2.1-2.9) med hensyn til den overordnede konsekvensvurderingen. En tydeliggjøring på tvers av kapittel 2 vil etter vår vurdering redusere potensielle misforståelser og bidra til en mer effektiv og målrettet konsekvensvurdering.

2. **Teknologi:** Det foreslåtte programmet fremhever at vurderingene skal være teknologinøytrale. Vi støtter dette, men mener det vil være nyttig å inkludere en diskusjon om teknologiske valgmuligheter og innovasjoner som kan påvirke de respektive vurderingene i den overordnede konsekvensvurderingen. Dette kan for eksempel være nye driftsmetoder og teknologier for lusehåndtering og sykdomsbekjempelse, miljøovervåkning, fôringsstrategier eller avfallshåndtering, samt driftskonsepter som eksempelvis nedsenket drift. Å inkludere en vurdering av teknologiske muligheter og mulig effekt på overordnet konsekvensvurdering vil etter vårt syn gjøre programmet mer helhetlig og fremtidsrettet, og komplementere programforslagets kapittel 5.
3. **Kunnskapshull:** Det henvises til kapittel 5 tredje punkt. I forslag til utredningsprogram er det allerede identifisert kunnskapsmangler hvor det bør gjennomføres kartlegging eller annen form for innhenting av ny kunnskap (eksempelvis villaksens vandringsruter i og omkring utredningsområdene og bunnforhold og -fauna i utlysningsområdene). Det er rimelig å forvente at den offentlige overordnede konsekvensvurderingen også vil avdekke andre kunnskapsmangler. Ettersom offentlig overordnet konsekvensvurdering skal baseres på eksisterende og offentlig tilgjengelig kunnskap, uten fysiske undersøkelser eller innhenting av nye måledata, bør det søkes å tidlig etablere en tydelig strategi for videre oppfølging og avklaring av nye identifiserte kunnskapsmangler som ikke skal inngå som en del av prosjektspesifikk konsekvensvurdering. En tydelig strategi for oppfølging/avklaring av kunnskapsmangler som identifiseres anser vi som avgjørende for å unngå at pågående myndighetsprosesser (områdeutlysning, prekvalifisering og tildeling av areal med mer) for realiseringen av havbruk til havs forsinkes og forlenges unødvendig.

Med henvisning til kapittel 4.5 ønsker vi i Utror å understreke spesielt viktigheten av at den overordnede konsekvensvurderingen vurderer de langsiktige samfunnsmessige og samfunnsøkonomiske konsekvensene ved havbruk til havs i tilstrekkelig grad. Havbruk til havs representerer et betydelig potensial for økonomisk vekst og sysselsetting, ikke bare direkte gjennom produksjon og salg av laks, men også indirekte gjennom ringvirkninger i andre sektorer som eksempelvis utstys- og tjenesteleverandører, logistikk/transport og FoU. Samtidig er det essensielt at utviklingen av denne nye næringen håndteres på en bærekraftig og ansvarlig måte. Bærekraft er ikke bare et spørsmål om miljømessig ansvar, men også om økonomisk levedyktighet på lang sikt, og det er viktig at vi erkjenner og adresserer de potensielle miljømessige og sosiale konsekvensene av havbruk til havs. En næring som ikke tar hensyn til sin påvirkning på miljøet og samfunnet, vil ikke være økonomisk bærekraftig over tid. Vi må derfor søke løsninger som balanserer økonomisk vekst og industrirealisering med miljømessig og sosialt ansvar både på kort og lang sikt.

Følgelig mener Utror at det er avgjørende at utredningsprogrammet for konsekvensvurdering inkluderer tilstrekkelig grundige vurderinger av de samfunnsmessige virkningene av havbruk til havs, både positive og negative. Dette vil sikre at beslutninger om utvikling av denne nye næringen er basert på en helhetlig forståelse av konsekvensene, og at de støtter en bærekraftig og økonomisk levedyktig industriutvikling på lang sikt.

Avslutningsvis ønsker vi i Utror å takke for muligheten til å bidra til denne viktige prosessen og ser frem til å fortsette dialogen med Fiskeridirektoratet og andre relevante parter for å realisere potensialet for bærekraftig havbruksaktivitet i åpent hav.

Med vennlig hilsen

Olav-Andreas Ervik

Daglig leder, Utror

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.